

*Αλλοίμονον εἰς τὴν ἀμάθειαν ὅσων τολμοῦν νὰ ἐρωτήσουν τὸν ζωγράφον, διατὶ προέβη εἰς τὴν ἀπονενοημένην ταύτην πρασινάδα· διότι πρέπει τέλος πάντων νὰ γνωσθῇ ὅτι τὸ χρῶμα τῆς μητρικῆς στοργῆς εἶνε πράσινον ἀνοικτὸν—πρᾶγμα τὸ ὁποῖ-

ον γνωρίζει κάθε ἀνεξάρτητος ζωγράφος—καίτοι μερικαὶ διαφοροῦν, διατεινόμενοι ὅτι ἡ μητρικὴ ἀγάπη ἔχει χρῶμα ἰσχυρὸν ἐρυθροπόν.

Καὶ οἱ Παρισίνοι διασχεδάζουν.

ΦΑΝΤΑΣΜΑΓΟΡΙΑ

«Ὅταν τὸ μέγα μυστήριον ἀπλοῦται, ἡ καταλήξιμος εἶνε στιγμὴ δι' ὀνειροπολήματα».

ΧΡΟΣ καὶ μελαγχολικός, ἐπὶ τοῦ περιλάμπρου θρόνου ἐξηπλωμένος ὁ μικρός, ἐρρέμβαζεν, ἡγεμονόπαις, ὃν, ὡς σεπτὸν ἁγίου σκηνῶμα, εἰς τὸ βάθος πεπολαιωμένου προεφύλαττον πύργου, τὰ θεμέλια τοῦ ὁποίου ἐσεῖοντο.

*Ὅτι τοιοῦτο κατεῖχεν ἀξίωμα, εἰσέτι δὲν ἐγνώριζε. . . .

Μίαν χειμερινὴν ψυχροτάτην νύκτα τοῦ τὸ ἀπεκάλυψαν. . . . οἱ ἀξιοματοῦχοι. Τοὺς πολυτίμους βορεῖς κληρονομικοὺς μανδύας των περιβεβλημένοι, βαθύτατα πρὸ τῶν ποδῶν του ὑπεκλήθησαν, ἐνῶ ἡ μήτηρ του: «Μεγαλειότατε!» προσφωνοῦσα αὐτὸν, εἰς δάκρυα ἐκ τῆς συγκινήσεως ἐλύθη.

Ἐφθύρισε ἐκπεπληγμένος: — Τί λοιπὸν μοῦ συμβαίνει; Σοβαρὸς τὸ στέμμα, μὲ τὰς λαμποκοπούσας ἐξ ἀδαμάντων γλυφάς, ἐδέχθη, τὸ σκήπτρον τὸ χρυσοῦν, τὴν χλαμύδα, ἥτις μυθωδῶς ἐκ μαργαριτῶν καὶ σαπφείρων ἐστολισμένη, ἐξ ὀλοκλήρου ὑπὸ ἀδαμαντοκεντήτου ἐκαλύπτετο τέρατος, ἀγρίως τὰ αἵματοβαφῆ βλέμματα προσηλύντος. Οἱ πολύχρωμοι πολυέλαιοι, τὴν φαντασμαγορικὴν ταύτην εἰκόνα διὰ φωτὸς λαμπυρίζοντος ὡς ἄστρα ἐφώτιζον. Μετὰ χάριτος τὴν κουρασμένην ἤδη χεῖρα εἰς τῶν ὑπηκόων τὸ φίλημα ἐξέτεινε. Ἐπειτα ὑπὸ τοὺς ἦχους τῶν σαλπῖγγων, τῶν κωδωνοκρουσῶν, τῶν ζητωκραυγῶν, εἰς τὰ χρυσοῦφанта πλούσια παραπετάσματα μιᾶς κλίνης, ἣν εἰσέτι δὲν ἐγνώριζεν, ἐν ἀμυρῶς φωτιζομένῃ ψυχρᾷ αἰθούσῃ, ἐνθα τὰ ἐπιπλα τὴν εὐωδίαν λιβαῖωτοῦ, κέδρου καὶ ἀμβάριδος ἀπέπνεον, τρέμων συνεσπειρώθη, ἀσθηρῶς φρουρούμενος ὑπὸ τῶν δορυφόρων, οἵτινες πάνοπλοι πρὸ τῆς θύρας του ἡγρύνουν. . . .

Καὶ καθ' ὅλην τὴν νύκτα παράδοξον ὠνεῖ-
ρεύθη ὄνειρον. . . .

Μετεφέρθη εἰς τὸ μέρος ἐνθα πάντες οἱ προ-
κεικοιμημένοι βασιλεῖς, τῶν κρυπτῶν των ἐξε-
ρχόμενοι, μυρόβλητοι ἐκ τῶν μαγικῶν ἀρωμάτων,
ἀτίνα ἀπεσκληρημένους αὐτοὺς ἐν στάσει ἀγε-
ρώχῃ καὶ ὑπερηφάνῃ διετήρουν, κάτω τῆς κοι-
λάδος, εὐπειθεῖς εἰς τὸ πρόσταγμα ἀοράτων σαλ-

πίγγων, σννηθροίζοντο, διευθυνόμενοι, ὡς μία
ἑλὴ ἵππικου, ὅπως ἐν παρατάξει οὕτω ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ παρουσιασθῶσι, μέλλοντες νὰ κριθῶσι
πάντες διαδοχικῶς.

Ἀντιπαρήρχοντο ἐπὶ τῆς γυμνῆς καὶ ἀτελευ-
τήτου τῆς πεδιάδος ἐκτάσεως νέοι καὶ γέροντες,
πάντες εὐθυτενεῖς, σοβαροί, ὡς σουδάρια κά-
τωχοι.

Καὶ ἀνάμεσα εἰς τοὺς στοίχους τούτους, ὁ ὠ-
χρὸς καὶ μελαγχολικός ἡγεμονόπαις τοὺς προ-
γόνους του ἀνεγνώρισε. . . .

Τοὺς ἐκάλεσε τρέμων: — Προπάτορες, διδά-
ξατέ με σεῖς, ἡγεμόνος ἀξίωμα ἀναλαμβάνοντα,
τί, νὰ εἶναι τις βασιλεὺς, σημαίνει.

Ἐστράφη ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν. Ἐκ τῶν ἐρυθροβα-
φῶν χειλέων, μὲ ἀποτυπωμένα ἔτι τὰ ἐκ τῶν
γιγνῶν ὀργῶν ἴχνη, οἱ ἀμέριμνοι οὗτοι, ἡκού-
σθησαν λόγοι νὰ ἐκφεύγῃσι: — Βασιλεύειν:
εὐθυμος νὰ εἶναι τις σημαίνει, ἀσκοπον τὸν βίον
τοῦτον νὰ μὴ ἀφίνη νὰ παρέρχηται, τὸν βίον,
ὅστις ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν θνητῶν τὸν λάκκον
τὸν παντοτεινὸν ὀρύσσει ἀενάως, ἡμέρα καὶ νύξ
μία νὰ εἶναι ἄλυσσος ἀδιάσπαστος ἐορτῶν, ὀρ-
γίων, μέθης, τρυφῆς. . . .

Ἄλλ' ἤδη, μία ἄλλη ἡκούετο φωνή: — Βα-
σιλεύειν, παιδίον, σημαίνει: τραχὺς καὶ Μέγας
νὰ εἶναι τις, μὲ τὸ ξίφος καὶ τὴν ἀσπίδα νὰ
ἐργηγορῇ ἢ νὰ καθεύδῃ, καθ' ὅλας τὰς μάχας
νικητῆς νὰ ἐξέρχεται, πόλεις νὰ ἐκπορθῇ, τείχη
νὰ καταρρίπτῃ. . . .

— Σιωπῇ, νεοπροσελθὼν διέκοψε πωγωνο-
φύρος, ἡ φωνὴ τοῦ ὁποίου τρομώδης καὶ ὡσεὶ
ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς προερχομένη ἐφαίνετο:
Βασιλεύειν: νὰ εἶναι τις γενναῖος σημαίνει, νὰ
συντελῇ, ὥστε πᾶν ὅ,τι καλὸν σπεύρεται νὰ βλα-
στάνῃ. Τοῦ ἡγεμόνος μέλημα, εἰς πάντων τοὺς
ὀφθαλμοὺς τὴν χαρὰν νὰ φέρῃ, εἶναι. . . .

Ἦμίλει ἀκόμη, ὅτε σκιὰ ἄλλη, φιλοκάλως
μὲ βαρύτιμον διφθέραν ἐστολισμένη καὶ τὸν
προλαλοῦντα ὠθοῦσα: — Βασιλεύειν, λέγει,
σημαίνει νὰ εἶναι τις δίκαιος σημαίνει. . . .

— Σημαίνει;

Ἄλλὰ τοῦ σκότους τὸ σεβάσμιον φάσμα κα-
λύψαντος, ὁ ἡγεμονόπαις, τί σημαίνει νὰ εἶναι
τις δίκαιος νὰ ἀκούσῃ δὲν προέλαβε. . . .

Τὸ πτωχὸν ἐκ τῆς φρίκης ἡγωνία καὶ τῆς
ἀδυναμίας.

Ὅταν εἰς τὴν ἀπέραντον καὶ ψυχρὰν κλίνην
του ἐξύπνησε, κάτωθι τῶν πολυπτύχων βαρυ-
τάτων παραπετασμάτων πανεύμορφος ὁ ἥλιος
εἰσώρμα. Φυσιογνωμίας, τὰς ὁποίας δι' ἐν λεπτὸν
ἐφαντάσθη, ὅτι κατὰ τὸν παράληρον τοῦ πυρε-

τοῦ ἀνεγνώρισεν, ἀγωνιώδη ἤδη τοῦ ἔρριπτου βλέμματα.

Κουρασμένον, τὴν κεφαλὴν ἔστρεψε καὶ ἐπὶ πόνως τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπανέκλεισε. . . .

Δὲν ἐξύπνησε πλέον Μετεφέρθη ὅπως εἰς τῶν προπατόρων τὰς φεουδαλικὰς, κοιμηθῆ, κρύπτας, τὰς κατ' εὐθυγραμμίαν κάτω τῶν λελαξενμένων βαρέων πλακῶν τοποθετημένας,

ἐντὸς ἀργυροῦ σαρκοφάγου, μὲ τοὺς ἐκ σφραγίδων μολυβδίνων θυρεοὺς. . . .

Ἐκοιμήθη παντοτεινὰ ὁ μικρὸς ὠχρὸς καὶ μελαγχολικὸς ἡγεμονόπουλος. . . .

Ἐν Ρόδῳ τὴν 5 Μαΐου 1913

ΙΤΑΛΑ—ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΔΑΚΗ.

✱ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΥΛΟΝ ΜΟΥ ✱

Η ΑΡΛΕΖΙΑΝΗ

ΙΑ νὰ πᾶω στὸ χωριὸ κατεβαινοντας ἀπὸ τὸ μῦλο μου, περῶ μπροστὰ ἀπὸ μιὰ ἔπαυλι χτισμένη κοντὰ στὸ μεγάλο δρόμο, στὸ βάθος ἐνὸς κήπου φυτεμένου μὲ λωτούς. Ἐχει τὸν τύπον τοῦ νοικοκυρεμένου σπητιοῦ τῆς Προβηγκίας, μὲ τὰ κοκκίνα κεραμίδια του, μὲ τὴ σκούρα πλατεῖά του πρόσοψι τὴ φωτισμένη ἀνώμαλα, μὲ τὸ τροχαλία του γιὰ τὸ ἀνέβασμα τῆς μυλόπετρας καὶ μὲ τὸν ἀνεμοδείκτη τὸν ψηλὸν στὴ στέγη.

Γιατὶ αὐτὸ τὸ σπήτι μού εἶχε κάνει τέτοια ἐντύπωσι; Γιατὶ αὐτὴ ἡ σφαιλισμένη ἐξώπορτα μού ἔσφυγγε τὴν καρδιά; Δὲν θὰ μπορούσα νὰ τὸ ἐξηγήσω καὶ ὅμως ἅμα τὸ ἀντίκρυζα μού ἔκανε κακὸ. Δὲν ἠκούετο κανεὶς θόρυβος γύρω. Στὸ πέρασμά μου δὲν ἐγαυγίζαν τὰ σκυλιά, ἡ φραγκόκοττες ἔφευγαν χωρὶς ν' ἀφίνουν τὴ παραμικρὴ κραυγὴ. Στὸ ἐσωτερικόν, οὔτε φωνή! Τίποτα! Οὔτε τοῦλάχιστον τοῦ μουλαριοῦ τὸ κουνουνάκι. Χωρὶς τῆς ἄσπρης κουρτίνης τῶν παραθυρίων καὶ τὸ καπνὸ ποὺ ἀνέβαινε ἀπὸ τὴ καπνοδόχο καθένας μπορούσε νὰ πάρῃ γι' ἀκατοίκητο ἐκεῖνο τὸ μέρος. Χθές, μέσ' τὸ μεσημέρι, ποὺ ἐγύριζα ἀπὸ τὸ χωριὸ καί, γιὰ ν' ἀποφύγω τὸν ἥλιο ζητοῦσα τὴν σκιά τῶν λωτῶν, στὸ μεγάλο δρόμο, μπροστὰ στὴν ἔπαυλι, ὑπῆρτες σιωπηλοὶ ἐφόρτωναν χορτάρια σ' ἓνα κάρρο. Ἡ ἐξώπορτα εἶχε μείνει ἀνοικτή. Ἐρριξα καθὼς περνοῦσα μιὰ ματιά, καὶ εἶδα, στὸ βάθος τῆς αὐλῆς, ἀκουμπισμένο, —τὸ κεφάλι μέσ' τὰ χέρια του, —σ' ἓνα μαρμάρينو τραπέζι, ἓνα γέρο μὲ κάτασπρα μαλλιά. Σταμάτησα. Ἐνας ἄνθρωπος μού εἶπε χαμηλά :

— Εἶνε ὁ ἀφέντης... Βρίσκεται σ' αὐτὴ τὴ κατάστασι ἀπὸ τὸ καιρὸ ποὺ τοῦ συνέβη τὸ δυστύχημα τοῦ γιου του.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ μιὰ γυναῖκα κι' ἓνα ἀγόρι, ντυμένοι στὰ ὀλόμανρα, πέρασαν ἀπὸ κοντὰ μας κρατῶντας τὰ προσευχητάρια τους, κι' ἐμπήκαν στὸ σπήτι.

Ὁ ἄνθρωπος ἐπρόσθεσε :

— ... Ἡ κυρία καὶ ὁ μικρὸς Πέτρος γυρίζουν ἀπὸ τὴ λειτουργία. Πάνε κάθε μέρα ἀπὸ τότε

ποὺ τὸ παιδί σκοτώθηκε... Ἀ, κύριε, τί ἀπελπισία! Ὁ πατέρας φορεῖ ἀκόμα τὰ ρούχα τοῦ πεθαμένου· εἶνε ἀδύνατο νὰ τὸν καταφέρομε νὰ τὰ βγάλῃ... Δρόμο τώρα! Οὐ! οὐ! τὸ ζῶο!

Τὸ κάρρο κλονίσθηκε ἀπότομα κι' ἐξεκίνησε. Ἐγὼ ὅμως ἠθέλα νὰ μάθω περισσότερα· ἐξήγησα ἀπὸ τὸν ἀμαξῶ ν' ἀνέβω κοντὰ του, κι' ἐκεῖ ψηλὸ καθισμένος στὰ δεμάτια ἄκουσα ὅλη τὴ θλιβερὴ ἱστορία...

Τὸν ἔλεγαν Γιάννη. Ἦτανε ἓνα θαυμάσιον παιδί εἴκοσι χρόνων, φρόνιμος σὰν κορίτσι, σταθερὸς καὶ μὲ καλὴ καρδιά. Ἦτανε ὡραίος καὶ ἡ γυναῖκες τοῦριχναν γλυκὲς ματιές, ἀλλ' αὐτὸς δὲν εἶχε παρὰ μιὰ στὸ νοῦ του —τὴ μικρὴ Ἀρλεζιανὴ μὲ τὴ βελουδένια φορεσιὰ ποῦχε συναντήσῃ μιὰ φορὰ στὴ *Lice d'Arles*.

Στὸ σπήτι δὲν ἔβλεπαν μὲ καλὸ μάτι τὴ προτίμησι τοῦ Γιάννη. Ἡ κόρη περνοῦσε γιὰ κοκέτα κι' ἔπειτα οἱ γονεῖς τῆς δὲν ἦσαν τοῦ τόπου. Μὰ τί τὸν ἐμελλε αὐτόν; Ἐζητοῦσε ἐπίμονα τὴ διαλεχτή του. Ἐλεγε: — Θὰ πεθάνω ἂν δὲν μού τὴ δώσουν. — Ἐπρεπε νὰ πῇ αὐτὸ γιὰ ν' ἀποφασίσουν νὰ τοὺς παντρέψουν, στὸ τέλος ὅμως τοῦ θερισμοῦ.

Ἐνα βράδυ Κυριακάτικο ἐκάθητο ὅλη ἡ οἰκογένεια στὸ τραπέζι τῆς αὐλῆς κι' ἔτρωγε. Ἦτο σὰ νὰ λέμε τὸ γαμήλιο δείπνο κι' εἶχαν ὅλοι τῶν μιὰ εὐθυμία!.. Ἡ ἀρραβωνιαστικιά ἔλειπε, ἔπιναν ὅμως ὅλη τὴν ὥρα στὴν ὑγειά της... Ἐνας ἄνθρωπος παρουσιάστηκε τότε στὴ πόρτα καὶ μὲ φωνὴ τρεμουλιαστὴ ζήτησε νὰ μιλήσῃ στὸν κύριον Ἐστέβ, σ' αὐτὸν ἰδιαιτέρως. Ἐσηκώθη ὁ ἀφέντης κι' ἐβγήκε μὲ τὸν ξένον στὸ μεγάλο δρόμο.

— Κύριε, εἶπεν ὁ ἄνθρωπος, θὰ παντρέψετε τὸ παιδί σας μὲ μιὰ τιποτένια ποῦ ἦτανε ἐρωμένη μου ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια. Ἐχω ἀποδείξεις γι' αὐτὰ ποὺ σὰς λέω: κυττάχτε τὰς ἐπιστολάς της!... Ὁ πατέρας τῆς τὰ ἤξερε ὅλα καὶ μούχε δώσει τὸ λόγο του πῶς θὰ τὴν ἔπαιρνα, ἀλλ' ἀπὸ τότε ποὺ τὴ ζήτησε ὁ γιουὸς σας, οὔτε αὐτὸς οὔτε ἡ ὥραία μου μὲ θέλουν... Ἐσκέφθηκα λοιπὸν ὅτι ὅστερα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ δὲν μπορούσε νὰ γείνῃ ἡ γυναῖκα ἐνὸς ἄλλου.

— Καλὴ! εἶπε ὁ κύριος Ἐστέβ, ἀφοῦ ἐκύταξε τὰ γράμματα, ἐλάτε μέσα νὰ πάρετε ἓνα πότηρι Μοσχάτο.